

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt' roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ' a vydavateľ': JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
--	---	---

Zlamaný trón — zrúcané svätiny.

Bomby a kanóny proti krížu.

V poslednom čísle «Krešťana» spomenuli sme na krátko revolúciu, ktorú v Portugalsku najnovšie zariadili slobodní murári a anarchisti. O tomto zločine proti všetkým právam ľudským rozpisujú sa noviny židovské, liberálne socialdemokratické a národnárske a oslavujú ho vo vzduchu, ako veľký úspech pokroku a zabezpečenie hmotného blahobytu ubohých Portugalcov. Aby pospolitý ľud náš vedel ako vyzerá tento pokrok a toto zabezpečenie hmotného blahobytu a čo všetko vstave sú oslavovať noviny ktoré len zo škandálov žijú na základe nepodvratných, skutočných udalostí ešte raz zmienimé sa o revolúcii portugalskej.

Po dlhých prípravách revolúcia portugalská začala sa s tým, že slobodní murári najali námorníkov, matrózov válečných lodí a tí najsamprv rozstrelali kráľovský kaštieľ. Kráľ Manuel II. s jeho matkou a starou matkou opustil Lissabon, hlavné mesto krajiny, kde vyvinul sa krvavý boj medzi vojskom kráľovi verným a medzi najatými matrózmi a revolucionárskou luzou. Na uliciach Lissabonu v tomto boji prišlo o život tisíc ľudí. Revolucionári, aby pred veľkým svetom slobodnú ruku mali v ich ohavnej práci, bombami do povetria vyhodili železničné mosty, porúchali kolajnice, prerezali telegrafické a telefónne vodítka, tak, že cez viacej dní nemôžno bolo vedieť, čo sa v Lissabone robí, kde celé obyvateľstvo napadol hrozný strach a panoval všestranný zmatok. V tomto zmatku slobodní murári, ako ich ináč volajú freimaureri,

vyhlásili republiku a piati poprední slobodní murári seba samých vymenovali za ministrov.

Najprvší skutok tejto slobodnomurárskej vlády bol, že divou vzteklosťou obrátila sa proti katolíckej cirkvi. Anarchisti, slobodnomyseľníci a socialdemokrati len pod tou podmienkou chceli podporovať revolucionársku vládu slobodných murárov, keď verejne oborí sa na katolíkov. Slobodnomurárskych ministrov nebolo treba k tomuto dlho nahovárať. Revolucionárska vláda vydala najsamprv dekrét, dľa ktorého, aby žiadon katolícky kňaz neopovážil sa na ulici ukázať. V druhom dekrete revolucionárska vláda nariadila, aby všetky kláštory behom 24 hodín zatvorené boly a všetci mníši, reholníci a mníšky aby opustili krajinu behom 24 hodín. Kláštory, kostoly, školy, nemocnice a celý movitý a nemovitý majetok mníchov, reholníkov a mníšiek dľa toho dekretu vzala do majetku vláda, ktorá ale ešte i nezbednú pouličnú luzu nahucala najprv nadovšetko proti mníškam a jezuitom, z ktorých viacej sto umrelo smrťou mučedníckou za Krista.

Divá soldateska a rozpálená luza napadly najsamprv kláštor jezuitov. Brána kláštora bola pravda zatvorená, dotiaľ do nej strelali a bili kyjami, kým ju vyvalili. Besná luza a soldateska vrhly sa potom do kláštora a na jezuitov. Jednoho pátra zavraždili hneď na gangu, viacerých pokaličili. Ostatní sa rozprchli. Očití svedkovia vyprávajú, že mnohí jezuiti cez kanále chceli sa ratovať, ako to ale zbadala tá luza, pred výtoky kanálov nakládla slamy a podpálila ju, aby ich vydusila.

Do opustených kláštorov vrútila sa vzteklá luza. Revolucionárski vojaci a zbesnelí ich svet-skí pomocníci lámali kríže a ztrhali zo stien obrazy svätých, rúcali oltáry, monštrancie, ciboria, kalichy, kostolné rúcha svätokrádeznou rukou podelili medzi sebou a pred kostolmi ponúkali každému kto za ne viacej dal. Čo táto luza nechala po sebe, to revolucionárna slobodnomurárska vláda dala popísať a odpredá, utržené peniaze ale, ako vo Francúzsku ukradnú likvidátori.

Slávna revolucionárska vláda slobodných murárov s tým začala v Portugalsku, že rozstrielala kráľovský palác, zrútila trón, vyrabovať a zpáliť dala kláštory a svätiny a nečinne hľadela na to, keď najatá jej soldateska a besná luza po uliciach hlavného mesta Lissabonu, vraždila na tisíce katolíkov.

To je ten veľký pokrok a to zabezpečenie hmotného blahobytu; toto sú tie veľké úspechy s ktorými honosia sa slobodní murári v Portugalsku a ich židovskí, liberálni a národnári prívvrženci v Uhorsku!

Nový kostol v Budapešti.

Pod protektorátom jeho Eminencie kardinála dr. Klaudiusa Vaszary knieža primasa Uhorska, arcibiskupa ostrihomskeho a jeho Excell. vysokodostojného dra Jozefa Bilczewsky, arcibiskupa metropolitu Lvovského, k vystaveniu kostola pre poľských robotníkov v Budapešti utvoril sa kostolný spolok nazvaný dľa Panny Marie Pomocnice našej, (Budapešť, IV., Váci-utca 12.) a na katolíckej obecenstvo obracá sa s nasledujúcou prosbou:

Ct. P.! Uhorsko a Poľsko, dve susedné krajiny, ležiace medzi národami nepriateľskými, vždy bolo odkázané jedna na druhú a jako dejiny dokazujú, národ uhorský a poľský v dobe nebezpečenstva vždy sa cítili bratmi a vždy boly ochotní jedon druhému ku pomoci prispieť. V mene tohoto vyprobovaného a krvou potvrdeného priateľstva obraciam sa na všetkých tých dôstojných pánov farárov, v ichž farnosti alebo k nej blízko, poľskí veriaci sa zdržujú, aby boli láskavi v kruhu týchto zariadení zbierku na kostol pre 10.000 chudobných poľských robotníkov v Budapešti žijúcich.

Poliaci tu sa zdržujúci patria takmer bez výnimky k najchudobnejšej triede delníckej. Z čiastky len na dobu práce sem prichádzajú. Aby títo úbohí ľudia náboženským povinnostiam svojim zadosťučiniť mohli a aby mali kde čerpať duševnej sily k ťažkým bojom života, na každý pád potrebujú svoj zvláštny kostol, kam by sa po tvrdej práci dňa shromaždiť mohli, kde by oni nikoho nevyrušovali a ani ich nikto nemýlil.

Opustenosť tohoto ľudu je veľmi žalostná. Nielen že nemajú títo ľudia krajinské zákony, lež z najväčšej čiastky sú analfabeti. Ký div, že potom pri formalitách pri vstupovaní do stavu manželského sa nevyznajú a tak väčšina v divom stave jeden s druhým žijú.

Pred niekoľkým časom schádzali sa v starom kostole Kőbányanskom. Avšak mestká rada už naložila srúcanie tohoto kostola a tak poľskí robotníci v najbližšej budúcnosti budú bez chrámu.

Tieto smutné pomery pohly nás k tomu, aby sme pre poľských robotníkov v Budapešti na kostol zariadili zbierku. Umysel náš oznámili sme apoštolskej sv. Stolici a sv. otec Pius X. udelil svoje požehnanie všetkým tým, ktorí ku stavbe tohoto chrámu buď milodarom, buď iným spôsobom prispajú. Predsavzatie naše dôstojná diecesanska vrchnosť v Ostrihome pod číslom 2659—1909 odobrila a kráľ. uh. ministerstvo vnútra pod číslom 130984/1909 na dobro kostola zbierku krajinskú dovlilo zariadiť.

Laskavé milodary zasielať prosíme na túto adresu: «Lengyel templomépítő-bizottság», Budapest, Szervita-tér 4. Odmenu pre dobrodinco vyhradil si Pán sám, keď riekol: Čo činite jednému zpomedzi najmenších, mne samému ste to učinili. (Mat. 25, 40.)

V mene spoločnosti stavby:

Grófká Zamojski Andoljova, rod. Karolina, arcikňažna z Bourbonov; grófká Szapáry Pavlova rod. Przezdziecka Maria Ludovika; Vincent danek, poľský kaplán; dr. Štefan Bárczy, mešťanosta budapeštiansky; dr. Julius Baránszky; Sigismund Zartoriski, pokladník a Štefan Dywonicz, tajomník.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Katolícka Ľudová Jednota neustále pokračuje vo vyučovaní a vzdelávaní ľudu v duchu Kristovom. Toho dôkazom sú shromaždenia, ktoré najnovšie vydržiavané boli v nasledujúcich obciach :

Cseke (Tekov. stol.) Pri oduševnení obyvateľstva celej obce vydržiavané tu bolo shromaždenie 4. októbra, v ktorom horlivý miestny farár Gabriel Víbor a tajomník zo strediska Augustin Gramantik vysvetlovali Katolícku Ľudovú Jednotu, po čom 72 občanov dalo sa zapísať za členov. Miestnu organizáciu utvorili jednohlasne a za miestneho správcu vývolili farára Gabriela Víbor.

Ujlót (Tekov. stol.) V súkromnom kruhu, lež za prítomnosti početných občanov o potrebnosti a o veľkej osožnosti Katolíckej Ľudovej Jednote 5. októbra držal prednášku tajomník zo strediska Augustin Gramantik. Ku jednote prihlásilo sa 43 členov, ktorí za vodcov skupenín vyvolili nasledujúcich, noviny čítajúcich gazdov : Jozefa Kukucska, Štefana Bossányi a Štefana Buran. Prítomní zvlášte za potrebné uznali, aby v obci čím skorej vydržiavané bolo verejné shromaždenie Katolíckej Jednoty, kedy aj mnohí dajú sa za členov zapísať,

Molnos (Tekov. stol.) Za predsedníctva miestneho správcu Jozefa Kolos, s veľkým úspechom vydržiavané tu bolo shromaždenie 2. októbra. Horlivý miestny správca v jeho reči vzdvihol v prvom rade zvláštne úspechy, aké Katolícka Jednota dosiahla posiaľ tak v hmotnom ako aj v mravnom ohľade. V hmotnom ohľade totižto skrze najnovšiu jej ustanovizeň bezplatného vyprostredkovania požičiek a v mravnom ohľade skrze neustále rozširovanie katolíckeho ducha v najširších vrstvách ľudu. Učiteľ Joachim Dubik pri všestrannej pozornosti rečnil o spolkoch a roľník Ján Gyuriss vysvetľoval významnosť zvlášte potravných spolkov a povzbudzoval prítomných, aby s celou oddanosťou zaujímali sa za tieto kresťanské ustanovizne.

Nasvad (Komarň. stol.) Neunáveným pričinením horlivého kaplána Severina Takács utvorenie Katolíckej Jednoty so 46 členami. Za

správca jednohlasne vyvolený je miestny farár Štefan Gál.

Bakabánya (Tekov. stol.) Miestna organizácia 9. októbra v katolíckom kruhu vydržiavala početne navštívené shromaždenie, v ktoro miestny správca Augustin Petrássek v odušovnenej reči ku ďalšiemu spoludržaniu povzbudzoval prítomných.

Sátoraljauhely (Zempl. stol.) Miestna organizácia po letných prázdninách vydržiavala shromaždenie, ktoré peknou rečou zahájil predseda opát-farár Štefan Bessenyei, po čom za všestrannej pozornosti držali prednášky : miestny správca Eduard Szedlák a dr. Dezider Bohyna.

Pográny (Nitr. stol.) Katolícka Ľudová Jednota vydržiavala tu 2. októbra početne navštívené shromaždenie, v ktorom miestny správca Imrich Karsay a Julius Jánoky-Madocsány rečnili^{stvc} bezplatnom vyprostredkovaní požičiek skrze^{nc} Katolícku Ľudovú Jednotu, ďalej o cholere a o tom ako sa ľud brániť má proti tejto chorobe.

Berekalja (Tekov. stol.) Dňa 30. septembra vydržiavané tu bolo ľudnaté shromaždenie, ktoré zahájil miestny správca Julius Báthy, po čom tajomník zo strediska Augustin Gramantik rečnil o potrebnosti Jednoty, ku ktorej prihlásilo sa 18 nových členov.

Garamkeszi (Tekov. stol.) Dňa 30 septembra za predsedníctva farára Juliusa Báthy aj v tejto obci vydržiavané bolo početne navštívené shromaždenie, v ktorom rečnil tajomník zo strediska Augustin Gramantik a v ktorom ku Jednote prihlásilo sa hneď 56 nových členov.

Garamnémeti (Tekov. stol.) V tunajšej fare vydržiavané bolo shromaždenie Jednoty dňa 1. októbra. Tajomník zo strediska Augustin Gramantik rečnil o cieľoch a potrebnosti Jednoty, ku ktorej prihlásilo sa 19 nových členov.

Garamkovácsi (Tekov. stol.) V súkromnom 2. októbra vydržiavanom shromaždení tajomník zo strediska Augustin Gramantik držal prednášku o Jednote, ku ktorej prstúpilo 22 nových členov, ktorí uzavreli, že najbližšie vydržiavať budú verejné shromaždenie.

Nemcsény (Tekov. stol.) Miestny správca Ján Škoda členov Katolíckej Jednoty 2. októbra povolal do fary ku shromaždeniu. Po zahájení

shromaždenia tajomník zo strediska Augustin Gramantik rečnil o kultúrnych úlohách Katolickej Jednoty, ktorá posiaľ má tu 74 členov.

Csejkó (Tekov. stol.) Vo veľkom 3. oktobra vydržiavanom shromaždení s veľkým oduševnením utvorili Katolíaku Jednotu. Tajomník zo strediska Augustin Gramantik rečnil o úlohách a potrebnosti Jednoty, po čom hneď 70 veriacich dalo sa zapísať za členov. Za miestneho správcu vyvolený bol jednohlasne o Jednotu a vôbec o toto shromaždenie veľkzaslúžilý farár Jozef Sarmir. (Pokračovanie nasleduje.)

Z prievidského okresu.

Chytili sme do klady liberálnych potkanov. Áno, tam sú všetci, ktorí v našom okrese previedli tú ohavnú lúpež, o ktorej povedajú, že to bola voľba. Tam je tá nehanebná spoločnosť, tá čierna banda, ktorá na to sa chytila, že v mene liberalizmu a v mene pracovnej strany hlasy ľudáckych voličov kradneť, zbíjať bude a obráti v posmech uhorskú slobodu, na ktorú ináč náramne hrdí sme. Kráľovská Kúria chytila do klady Chemeza, Knoglera a Geciho s tým, že najširšie vyšetovanie nariadila v okrese prievidskom.

Áno, na javo vyndú všetky zbojstvá, huncútstva a neludskosti zkrachovaných zemaníkov, akožto volebných predsedov a ztrhneme aj tú záclonu, za ktorou notári, najmä ten so žltým zobákom, slúžnovci a rozličná čvarga židovsko liberálna, prevádzali tie najohavnejšie tyranstvá, a nezákonnosti.

V klade sú potkani, neutečú odtiaľ. Nespomôže im ani Kraus föispán, ani zuzuliar Filac, ani sám Lojzo Rudnay. Šparherta Herňo ani nespomínam, ten vopred bežal k potoku gate prať. Tak treba tým potkanom. Už boly veľmi bezočiví a smeli. Sedliaka a remeselníka opovrhovali bárs títo pracujú na lenochov a vyžieračov liberalných. Zákony v posmech obracali, veď mali za chrptom Lojza Rudnayho, tento silný pilier liberalizmu. «Kto nám rozkáže! My sme páni. Nemáme nad sebou žiadnej vrchnosti. Nás nikto nesmie vziať na zodpovednosť. Ani Kúria nám nič neurobí, tam je náš Lojzo barátunk, zastane nás, obráni nás.» Takto skrečaly tí potkani liberálni. Ba Lojzo Rudnay ich sám uišfo-

val, že sa im nič nestane. Preto boli takí smelí a preto mu doručili ukradnutý mandát.

Lenže každého zločinca dostihne trest. Tak sa stalo aj s Lojzovou čiernou bandou. Márne tajili, cigánili, zavádzali, pomlúvali. Márne hľadali paragrafy, dla ktorých petícia ľudákov odmietnutá byť mala. Kráľovská Kúria videla, že so zlodejmi má začínanie. preto nariadila najširšie vyšetovanie. Áno, Lojzo Rudnay pod prisahou svedčiť musí, že spravodlivou cestou dostal mandát. Chemez a jeho biedni kompani tiež musia svedčiť, že dla zákona zachodili t. j. že ľudákom tú istú slobodu dali, ktorú aj liberálni rezníci požívali; že aj ľudákom dali toľko riaditeľov, koľkých mal Lojzo Rudnay, že tí odmrštení ľudáci na Kolomana Brestyenzskyho odvoťizovali atď.

Ej, nechcel by som byť v ich koži. Ale dobre im tak. Takých panákov, ktorí s tým hľadajú zásluhy a zlatý krížik, že 300 voličov o právo olúpia, treba poslať do Illavy. A nielen týchto, lež aj všetkých tých zločincov, ktorí im pomáhali. U nás prvej nebudú čisté voľby, kým nesvedomitých volebných predsedov tak nebudú trestať, ako podpalačov, vrahov a zbojníkov. Len takto utichnú potkani aj v prievidskom okrese. A ešte čo si vymysleli! Skleпали akúsik protipeticiu, Posbierali tie najpodlejšie cigánstva ako hnusné smeti na hnoji a tie nastolili kráľovskej Kúrii, chcúc zaviesť sudcov najvyššieho súdu, že nie Chemez a biedna jeho banda lúpežila, lež Brestyenzsky. A tieto sviňstvá kráľ. Kúrii zadali: Ernest Sparzam, Vaculík, Porázik Funk Adámik, Filac, Gemerík a k nim podobní liberanti. Ba keď sa nehanbili. Pfuj! Veď uvidíme, ako dokážu, že kňazia so sviatostou kortešovali. že ľudáci vyhrážali sa ohňom, sekerou, revolverom, že Brestyenzsky búril, podplácal a napájal. Toto všetko musí dokázať Šporhert Herňo a jeho kompánia. Bude to kaše!

Potkani už vopred sa strachujú. Aj Lojzo trnie, hľadá ako uvrznúť z klady. Hľa, takto vyzerá kompánia veľkých vlastencov! A to má byť kvietie zemanstva! A že vraj sedliak nemá statočnosti! V maličku jej má viacej, ako celá háveď leňochov a lúpežníkov volebného práva.

Ľudáci okresu prievidského majte trpezlivosť. Akiste nová voľba bude a vtedy my zvíťazíme!

Volič.

Nedajme sa Jakubom!

Kto je najväčším nepriateľom priemyselníkom a malým hospodárom?

Socialdemokracia. Ona vypovedala ortiel smrti na nich, lebo to sa nesrovnáva s podlým cieľom Jakubov, aby mali ľudia — pri tom ešte kresťania — pokojne a v blahobyte nežili, čo je celkom prirodzené, hoc sa prisahajú, že oni pracujú za pozdvihnutie robotníckej triedy. To je nehanebné cigáňstvo, bo keby oni napomáhali roľníkov a remeselníkov, s tým by im dopomohli k majetku, priviedli by ich k samostatnosti, len že socialdemokracia nenávidí spokojných a majetných robotníkov, lebo takýchto nemožno balamútiť, búriť a na povraze držať. S celou silou preto na tom musia pracovať, aby malých roľníkov a remeselníkov na vnivoč obrátili, lebo ináč nedocielia čo chcú: t. j. nezábezpečia si panovanie nad ubohými robotníkmi.

Že to je cieľ socialdemokracie, to Jakubovia akožto vodcovia netajia a nezapierajú. Po vidieku, kde ich nepoznajú tak ako v mestách, vydávajú sa za vykupiteľov malých ľudí, práve tak, ako ich pusipajtáši národnári.

O inšom ani nerečia, len o biede a o poddanstve robotníkov a zaraz aj núkajú pomoc chudobe. Nekoštuje to veľa, len sa dať zapísať medzi Jakubov, platíť riadne do kasy, predplatiť na ich noviny a hneď uvidia robotníci ten raj blaženosti. A ľud verí, kdežto nenie väčších huncútov, ako sú Jakubovia, tí ešte aj národnárov prevyšujú. Čo by tí chceli pomôcť ľudu, veď verejne kážu a píšu: «Nechceme a ani spôsobu nemáme k tomu, aby sme roľníkov udržali».

Od mnohých rokov zdierajú robotníkov socialdemokrati a tak sto a sto razy mohli sa presvedčiť o tom či roľníci, či remeselníci, ktorí na červenú zástavú prisahali, že ich klamú a zdierajú a predsa sadnú im na lep. Kedy sa vám otvorí oči krajania? Za to sa trápíte, za to pracujete, aby ste napchávali bachory všeliakých darebákov, ktorí vás nenávidia a ktorí vás v otroctve chcú držať?

Lutujeme vás, rodáci moji, že ste takí ľahkoverní a neumni. Nech sa ukáže medzi vami či socialdemokrat, či národnár a hodí vám medzi

oči za priehrštie slubov a špince na ľudovú stranu kresťanskú, zaraz idete za nim, ako za novomódnym spasiteľom, kdežto je on huncút vybíjaný, ktorý ráta na váš vačok a na vaše votum. Neplatíte dosť porcií? Neznášate rozličné farchy? Ešte aj na socialdemokratov a na národnárov sa skladáte? Čo dostanete od nich? Štrajky a nepokoje!

Dovčulku ani jeden Jakub nevykonal za malých ľudí nič dobrého. Nezahojili ani len jednu ranu chudoby, ba ešte zväčšujú biedu, bo oni zapríčinili všeobecnú drahotu a neveru. Vedia oni, že len dotiaľ bude im dobre, zakaiaľ je ľud chudobný a rozhorčený. Sami seba by sa teda na smrť odsúdili, keby chudobe k dobrobytu dopomohli. Veď teraz majú veľké platy za darmo, za búrenie a za klam, keby sa robotníci odvrátili od nich, zaraz by bolo po ich pánštine.

Z toho vidno, že socialdemokracia a národnárstvo neni iné, ako špinavý obchod. Vodcovia tých pohybov len na to hľadajú, aby mali čím väčší chosen. Preto rečia o biede malých ľudí tak žalostne, lebo oni veľký ošoh majú z tejto biedy.

Nejeden z nich zbohatnul. U nás síce ešte nenazdierali toľko, ako v Nemecku, kde medzi vodcami sú aj millionári, ktorí haliera nedajú ubohým robotníkom, čo by tí hladom mreli!

Pýtam sa vás, robotníci, ešte ďalej budete veriť kadejakým lúpežníkom? Či sú oni Jakubovia, či národnárski vodcovia. Priatelia, viac razy sme vás poučili, s kým máte robotu, teda pozor!

Dokázali sme, že Jakubovia nechcú vaše farchy polahčiť, lež na tom pracujú, aby vás priviedli nielen o majetok, lež aj o dušné spasenie. Neverte týmto závratníkom. Každé ich slovo je faleš a cigáňstvo. Oni len zväčšujú biedu vašu a bóle vaše, preto dolu s Jakubmi, dolu s národnármi! Pre nás kresťanov nenie ani jedno ani druhé. My len v našej kresťanskej ľudovej strane doverujme. Áno, kresťanská ľudová strana je strana chudobného človeka. Nech žije!

Gazda.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kresťan»-a!**

X. Valné shromaždenie Katolíkov Uhorska.

X. valné shromaždenie Katolíkov Uhorska vydržiavané bude v Budapešti 13, 14 a 15. novembra 1910.

Protectorát tohoto shromaždenia prijali: Kardinal knieža primas Klaudius Vaszary, arcibiskup ostrihomský, kardinál dr. Jozef Samassa arcibiskup jágerský, dr. Julius Várossy arcibiskup pätikostolský, Ludvik Balás biskup rožňavský, gróf Vilhelm Batthyány, apoštolský administrátor nitriansky, Imrich Bende biskup nitriansky, Tibor Boromisza biskup satmársky, gróf Karol Csáky biskup vacovský, dr. Ján Csernoch biskup čanádsy. Anton Fetser vysvätený biskupský vikár veľkováradinský, dr. Julius Firczák gréc. kat biskup munkáčsky, dr. August Fischer-Colbrie biskup košický, dr. Tibor Hajdu hlavný opát z Pannonhalmu, barón dr. Karol Hornig biskup vesprémsky, dr. Vazul Hosszú gr. kat. biskup lugošský, dr. Vilhelm István biskup sombathefský, dr. Alexander Párvy biskup spišský, dr. Ottokár Prohászka biskup stolnebelohradský, Volfgang Radnai biskup baňskobystrický, Ján Szabó gr.-kat. biskup samosujvársy, gróf Mikuláš Széchenyi biskup rábsky, Ján Vályi gr.-kat. biskup prešovský.

Gróf Albert Apponyi, gróf Géza Apponyi, barón Alexander Barkóczy ministerský radca, dr. Viktor Concha professor university, gróf Iván Batthyány, gróf Ondrej Csekonics, gróf Aurél Dessewffy, gróf Julius Erdödy, gróf Mikuláš Móric Eszterházy, barón Julius Förster, Koloman Fülepp hlavný mešťanosta budapeštiansky, barón Franc Gerliczy, dr. Karol Kétly, professor university, gróf Georg Mailáth, gróf Jozef Majláth, gróf Eduard Pallavicini, gróf Mikuláš Ondrej Pejacevich, dr. Imrich Réczey professor university, barón Franc Révay, dr. Julius Sághy professor university, gróf Béla Somsich, gróf Ladislav Széchenyi, dr. Melchior Takács prae-pošt praelát jasovsky, Edmund Vajda opát zircský, gróf Rafael Zichy, gróf Robert Zselénszky.

Kroz výbor, X. valné shromaždenie Katolíkov Uhorska sriaďujúci, ku vydržiavaniu prednášiek požiadani sú nasledujúci: osvietení páni biskupi gróf Gustáv Majláth, gróf Mikuláš Széchenyi a Ottokár Prohászka, ďalej praelát a kra-

jinský vyslanec dr. Alexander Giesswein, gróf Peter Vay apoštolský protunotár, P. Anton Butlykay predstavený kláštora Františkánov, krajinský vyslanec skutočný vnútorný tajný radca Štefan Rakovszky, krajinský vyslanec dr. Emil Nagy, gróf Béla Somssich, gróf Emil Széchenyi a pravotár dr. Ján Zlinszky.

Rudnay a revolúcia.

Rudnay, bojnícky praepošt v plátku «*Obzor*» breší na «*Krestana*». Nuž veď nech to len robí, naozaj s tým neuškodí nikomu a ničomu. My sme toho presvedčenia, že rozumný človek ani na «*Obzora*» ani na Rudnayho veľa nedá.

Ponevác ale teraz i bez toho je svet plný revolučným duchom, na jedno mu odpovieme. Nuž, pán Rudnay to blúzni do sveta, že kde «*Krestan*» príde, tam je *revolúcia*. No, toto je nová vec. Jako to rozumie? Ktože zbadal a zkusil takúto revolúciu na základe «*Krestan*»-a? Ak len to neuznáva za revolúciu, že «*Krestan*» isté veci, alebo osoby odhaluje, čo pojední páni radšej ukrývať by chceli.

Nuž veru, takú revolúciu zvykli sme zapríčiniť, ba sľubujeme, že to aj v budúcnosti učiníme. Zneužívania, hnusné veci, nehodné chovania sa, zradu aj v budúcnosti opíšeme. A jestli stav sveta pre toto bude revolučným, tak tomu nie my budeme príčinou, lež tí, ktorí sa nehodne chovajú, alebo dopúšťajú sa výstupkov!

Ináče v našom zaobchádzaní na dobré príklady sa môžeme odvolávať Pápež Rehor VII. bol svätý človek, tak mnoho bojoval za slobodu a svätosť Cirkvi, jako nikto druhý a tento svätého života pápež Rehor pobúril veriacich proti zlým kňazom a biskupom. Len preto to učinil, bo proti zlým kňazom nepomohol už žiadon iný spôsob.

Aj na to sa mnohí pamätajú, že v Jeruzaleme s korbáčom vyhnali von z kostola tých, ktorí ozaj mali kostolné rúcho, ale ich duša nebola kostolu hodná.

My veru nemáme v tom rozkoš, aby sme proti kňazom bojovali. Keď ale to musíme urobiť, keď pojední páni nás k tomu nútia, nezľakneme sa, lebo sme presvedčení o tom, že len s dovolenými prostriedkami bojujeme za Krista za slobodu a svätosť Jeho Cirkvi.

Štrajk francúzskych železničiarov.

Vutorok 11. októbra ráno vypukol štrajk na čiare francúzskej-severnej železnice a vo stredu už železničiarov takmer všetkých francúzskych železníc začali štrajkovať. Štrajkový výbor francúzskeho železničiarov syndikátu totiž uzavrel, že vyzve všetkých železničiarov, aby začali štrajkovať a vyriekli všeobecný železničiarov štrajk.

Vyzvanie železničiarov poslúchli, tak že premávka na východnej a i na západnej nedávno zoštatnenej železnici prestala. Ku štrajku sa pripojili i zamestnanci železničnej spoločnosti Paríž—Lyon—Méditerranée a pripojili sa k nemu i zamestnanci parížskej podzemnej elektrickej železnice.

Štrajkujúci železničiarov vyhlásili, že nepopustia a nevstúpia do služby dotiaľ, kým všetky ich žiadosti nebudú splnené. A aby svojim požiadavkám váhy dodali, dopúšťajú sa výtržností, kazia kolajnice, telegrafické stĺpy vyvalujú, dróty pretínajú, ba v St.-Quentene s hriješným úmyslom dva rušne pustili jeden na druhý; rušne sa srazily a silne porúchaly. Na viacerých staniach štrajkujúci železničiarov prinútili cestovateľov, aby susedli z vlaku. Strážnici výhybiiek opustili svoje miesta.

Následkom štrajku posielanie pošty stretlo sa s veľkými ťažkosťami. Direkcia pošty a veľké závody poštové zásielky na automobiloch posielajú na hranicu. S veľkými nesnádzami je pre štrajk spojené i stravovanie mesta Paríža. Preto vláda také poriadky uviedla do života, aké bývajú len počas vojny.

Chýrna vláda francúzska celou silou sa pribrala ku prelomeniu štrajku. Tak ako roku 1904. uhorská vláda, aj ona železničiarov v reserve povolala na 21 dní ku zbrannej cvičbe. Ako telegramy oznámili, francúzska vláda z osobníctva severnej železnice asi 30.000 železničiarov povolala do aktívnej služby, aby ich ako vojakov prinútili na plnenie železničnej služby. Železničiarov ale vopred uzavreli, že povolávajúci rozkaz neposlúchnu. A jestli toto i urobia, vo Francúzsku nastane všeobecný zmätok a nasledovať bude anarchia.

Následky štrajku francúzskych železničiarov

pocíti celá Európa. Zvlášte veľké škody má zo štrajku Belgicko, lebo uhlie a cukor prestaly sa dovážať. Direkcia pošty a telegrafu v Budapešti upovedomuje zainteresované obecnstvo, že pre štrajk francúzskych železničiarov na miesta ležiace podľa francúzskej severnej železnice poštové zásielky nemožno odosielať.

Na tieto úspechy ozaj pyšná môže byť bezbožná socialdemokracia.

POLITICKE CHYRY.

Vyzvanie.

Splnomocnenia, totižto mandáty stoličných výborníkov ztratili už platnosť vo viacerých stoličiach a nové voľby do stoličných výborov prevedené budú v najbližších týždňoch.

Netreba upozorňovať na to, ak veľkej významnosti je účinkovanie stoličných výborov a v ak veľkej miere vplýva ono na celý život v obciach, stoličiach ba i na všetky pohyby politické.

Veľmi prosíme preto politických prívržencov našich, aby dobrý pozor dávali a v každej obci zavčas zostavili menoslov ľudovej strane verných osobností a každým dovoleným spôsobom na tom pracovali, aby ľudovej strane oddaní voličia, dľa tohoto menoslova verne hlasovali do posledného chlapa.

Budapešť, dňa 15. októbra 1910.

*Ustredná kancelária
kresťanskej ľudovej strany.*

O delegáciach.

Vo stredu 12. októbra začaly zasedať terajšie delegácie vo Viedni a vo štvrtok 13. októbra zahájil ich jeho veličenstvo kráľ trónnou rečou vo viedenskom burgu.

Tohoročný spoločný rozpočet spoloční ministri i so svojimi zprávami už predostreli delegáciám. Spoločná vláda krem toho predostrela i «červenú knihu» o dejinách annexie Bosny a Hercegoviny.

Spoločný rozpočet na rok 1910. je nasledovný:

Ministerstvo zahraničia:

riadne výdavky	15,364.052 korún
mimoriadne výdavky	544.869 «
Súhrnom:	15,908.921 korún

Ministerstvo vojny:

A) Armáda:	
riadne výdavky	334,329.159 korún
mimoriadne výdavky	10,073.590 «
Súhrnom:	344,402.749 korún

B) Válečné námorníctvo:

riadne výdavky	61,252.650 korún
mimoriadne výdavky	5,844.800 »
Súhrnom:	67,097.450 korún

Ministerstvo financií:

riadne výdavky	5,096.730 korún.
----------------	------------------

Súhrnné výdavky

všetkých troch spoločných ministerstiev:

riadne výdavky	416,042.591 korún
mimoriadne výdavky	16,463.259 »

Spolu: 432,505.850 korún

Z tohto ziahnuc

zaokrytú summu	9,046.250 «
----------------	-------------

Ostanú čisté výdavky: 423,459.600 korún

Z tohoto stiahne sa

čistý dôchodok z cla	160,911.929 «
----------------------	---------------

Ostane ku zaokrytiu: 262,547.671 korún

Z tohoto obnosu v pomere kvóty na Uhorsko pripadá 95,667.352.24 korún, na Rakúsko ale 166,080.419.76 korún.

Krem toho ministerstvo vojny na trovy annexie pýta osobitých 180 millionov korún, ktoré vydali na armádu a 54 millionov korún, ktoré byly vydané na válečné námorníctvo. Ďalej ministerstvo vojny pýta 8 millionov korún na nové kanóny. Uhorskí delegáti liberálnej práce vo Viedni pravda všetko povolia. Z tohoto ale len to nasleduje, že jestli túto ich národnú prácu dlho prevádzaf budú, Uhorsko musí zkrachovať.

BESEDNICA.

Kúpa koňa bez peňazí.

Matej Kostrč sadol si na koňa a šiel do chotára za robotníkmi. Keď si všetko poobzeral, obrátil koňa ku dedine, lebo aj doma mal prácu okolo sena. Slnko teplo hrialo, tak že z Mateja tiekol pot. Neni div, že mal žízeň a že sa stavil u Hercoga na pol litra vína.

Koňa uviazal na dvore o stĺp a on vnišiel do šenku. Kým Kostrč smäd svoj hasil, octnul sa vo dvore židák Mojšl, ktorý známy bol o tom, že kúpil a predal hoc aké volačo.

Ako chodí a lašuje po dvore, zazre tam k stĺpu priviazaného koňa. Ide k nemu a obzerá ho z každej strany. Koník sa mu zapáčil.

— Phán Khostrč ghazda, všhak mháte phekného kohoňa — rečie žid gazdovi, keď ten na dvor vyšiel, aby v ceste svojej pokračoval.

— Páči sa ti, Mojšl, čo? A kebys ho jazdiť videl! Letí ani parom.

— Ja bhy veru zdržal sto palíc za toho kohoňa. Nech mha šlak trafí, že bhy zdržal.

— Kolko hovoríš Mojšl? Sto palíc? No, dám ti ho za päťdesiaf.

— Vi hajst? Kheď je thaký lačný, dhost bude zaň phätadvadsaf.

— No nedbám Mojšl, keď sa ti ten kôň tak páči. Ale abys nepovedal, že som človek drahý, nedbám, dám ti toho koňa aj za päť palíc, len že ja ti ich vypálím. Od tohto neodstúpim.

Mojšl nevedel, či gazda zartuje, alebo pravdu hovorí, ale keď počul, že koňa aj za päť palíc dostane, pomyslel si:

— Čo že je mne phät palíc? Dhosthal som ja už aj viac a nevzal mha čert.

— Thu je rukha, ghazdičko! — rečie nahlas. — Ale prosím vhas, dhajte mi to na phisme.

— Dobre. Podme dnu.

Krčmár dal papier, pero a černidlo a Matej Kostrč vystavil túto listinu:

«Ja niže podpísaný na tom som sa usniesol so židom Mojšlom, že mu dám mojho koňa Šárgu, bez všetkej náhrady a peňažnej pláce, jestli pokojne zdrží tých päť palíc, ktoré mu vlastnoručne na zadok vypálím.»

Dané v Rastočnom, dňa...

Matej Kostrč, gazda.

Jaknáhle mal židák vo svojom bočnom vačku túto nevidanú listinu, sám vyniesol na dvor lavicu, že mu na nej Matej vypáli tých päť vyjednaných palíc. Aj lieskovicu najšli čo skôr, s ktorou Matej takú vytal Mojšlovi, že ten skočil z lavice, chytil si oboma rukami zadok a ručal ako šakál.

Kostrč, ako čo by sa nebolo nič stalo, sadol k stolu a dal sa do druhého pol litra.

— No, Mojšl, šmakovala ti?

— Jaj, jaj ghazdičko, vyphálte mi čím skôr thie styri, nech si vhezmem Šárgu.

— Ako sa ti páči Mojšli, lahni si teda.

A vytal mu takú, že sa židovi oči zaiskrily.

— Zhavrithe bhránu! Chytro, chytro, aby mhi duša nevylethela. Hej ghazdičko, mháte mhocenejšiu ruku, akho prievizdsky vachtmaster. Ale len dhalej. Vhydržím, čho by ma krv zaliala.

— Lahni si teda.

Anglický hospodár.

Pleskla stvrtá. Žid vreštal, ako čo by ho pálili. Matej ale hodil palicu na stôl, sadol a upil si.

— Nū! A piatu mi odpustíte? Akhý ste ghazdičko dhobry.

— S piatou počkajme trochu — odpovedal Matej so smíchom. — Mňa už ruka bolí. Ja neudrem na teba viac ani za svet.

— Čooo? Že neudrethe thú piatu? Tho by bolo phekne! Podľa khontraktu mne ešte jedna phalica patrí a photom khoň je moj.

— Dostaneš aj tú piatu, len počkaj. Možno len na druhom svete.

— Vhy mi mhusíte dhať mhoje, ináč vás zažalujem. Idem k rychtárovi, nech ten povie pravdu.

Keď ale videl Mojšl, že sa Matej ani súdu nebojí, dal sa do prosenia.

— Phan ghazdičko, proshím vhas, vyphálte mi aj thú piatu, dhám vám za ňu dhesať korún, nech idem domov aj s khoňom.

— Nie ja, Mojšl. Ani za sto korún ti nedám tú piatu palicu.

Mojšl chytil Mateja a pratal ho k rychtárovi.

— Phán rychthár, thento ghazdičko dlžen sú mi jednu phalicu. Thu je phismo, nech čítajú.

— Hja, Mojšl môj, v písme to stojí, že ak obdržíš od Mateja Kostrě päť palíc, tvoj bude Šárgo, Jak ti tú piatu Matej dobrovoľne nevypáli, nemáš sa čo pravotiť. Nikto ho neprinúti k tomu, aby k tým štyrom, ktoré si už obdržal, aj piatu ti vypálil.

— Ach ja shomár! Akhý som ja žid, kheď som sa dhal thakto oklamat? Aj vaj!

Takto by ste mali vyplácať hospodári moji, všetkých tých Mojšlov, ktorí vás klamú a zdierajú Máte ich všade dosť.

Hej, veď keby tých Mojšlov nebolo! Páni by sme boli my slovenski hospodári.

G.

CHYRNIK.

Odcestovanie kráľovskej rodiny portugalskej. Kráľovská rodina, kráľ Manuel II., matka jeho kráľovna Amália a stará matka jeho Maria Pia v nedeľu ráno 16. októbra slyšali sv. omšu a popoludní odcestovali z Gibraltáru. Maria Pia odcestovala do Talianskej na válečnej lodi Regina Elena, kráľ Manuel ale a jeho matka Amalia na kráľovskej anglickej lodi Viktoria and Albert odcestovali do Anglicka.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 12. októbra odce-

stoval do Vilmány, kde pokrstil dieťa tamojšieho zeme-pána Mikuláša Helmbach. Na druhý deň zaviezol sa do mesta Göncz a zahájil usporiadané tu sv. missie. Dňa 15. októbra osvietený pán biskup prišiel do šárijskej stolice a tam v obci Zboró, vo filialke Hosszúrét za veľkých slávností a v sprievode peknej reči posvätil krásne obnovený kostol, ktorý s veľkými obetami obnovil dal sám chudobný, lež veľmi nábožný národ.

Chýry z biskupstva spišského. Jeho excellencia osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom tohoročnom 19. biskupskom liste sdeľuje pápežský dekret «maxima cura» o odstránení farára administratívnym spôsobom. Potom oznamuje, že sa tohoto roku v celom biskupstve od kňazov a veriacich dovedna 5772 korún 4 hal. sv. Pelerských halierov nasbieralo (v tejto summe je už aj 1200 korunový dar osvieteného pána biskupa.

Chýry zo Spiša. V Popráde majú železničnú stanicu zväčšif. — V Illašovciach vyvolili za r. k. učiteľa hruštinského učiteľa Emila Jostyáka, ktorý si za ženu vzal dcéru bývalého tamojšieho učiteľa Michala Sztanko slečnu Illušu. — Minister vnútra vykázal nešťastlivým pohorelcom obce Torisko 300 korún na pomoc. — Do Forbas vyvolili za učiteľa Vincenta Gondzsur. — V Klu-knave dňa 3. októbra náhle zomrel tamojší r. k. učiteľ Anton Nagy. — Jeho veličenstvo kráľ vyznačil krompachského rychtára Valenta Tomecsko so zlatým záslužným krížom. Tomecsko je už 38 rokov v Krompachoch rychtárom a za ten dlhý čas si okolo obci veľké zásluhy získal. Zlatý kríž bol mu 10. októbra medzi peknými slávnosťami odovzdaný. — Za predsedu správy košicko-oderbergskej železnice vyvolili Juliusa Ludvigha bývalého hlavného direktora uhorských štátnych železníc. — Advokát August Gresch, ktorý nedávo v Spišskej Belej zomrel, celý majetok, ktorý asi 200 tisíc korún obnáša, mestu nechal asice na mešťanskú občanskú školu.

Na podporu katolíckej tlače prijal Spolok Kat. Tlače z milodarov do 9. októbra 339 tisíc 887 korún. Podporujeme všemožne i s milodarmi, ale zvláste s predplácaním katolícku tlač t. j. v opravdove katolíckom duchu písané noviny (Kresfan), časopisy a Spolok sv. Vojtecha. Blahej pamäti pápež Pius IX. povedal: «Každého katolíka povinnosťou je podporovať katolícku tlač.» A teraz slávne panujúci Pius X. hovorí: «Darmo stavame kostoly, vydržujeme missie, zakladame školy, keď pri tom zanedbávame tlač!»

Horia lesy v Amerike. V novšom požiare hôr v Amerike, ako z Washingtonu oznamujú, asi 1000 ľudí prišlo o život. Lesy v šírke 25 kilometrov horia na priestore 2500 kvadrátnych míľ a plamene sťahujú do výšky 200 metrov. Požiar spálil už 13 obcí. Obyvatelia mestečiek Spooner a Bodette po železničnej dráhe chceli sa zachrániť pred ohňom, ale nemohli ísť vedľa koľajníc, lebo všetky švellere horely pod koľajnicami. Len na jednom mieste našli 60 mrtvol. Čriedy statku sa slobodne potulujú a zväčša už zhorely.

Anjel strážca dietok. V obci Zajk (stol. Zala) minulé dni vypukol oheň a za krátky čas polovica dediny stála v plameni. O hasení ohňa pre veľkú palčivosť a pre nedostatok vody nemohlo byť ani reči. 28 malým gazdom zhorelo všetko: domy, bočné staviská, zbožie, krma, tak že všetci ostali bez prístrešia a živnosti. Vo veľkom nebezpečenstve odohral sa aj jeden zázračný a dojímavý výjav. Jedna chudobná žena nemohla totižto vziať so sebou do poľa svoje tri malé dietky, teda ich nechala doma. Maličké, z ktorých najstaršie má len 5 rokov, bezstarostne hrály sa na dvore. Keď už horel aj susedný dom, naľakané dietky vbehly do kuchyne a schovaly sa do pece. Tento dom tiež zhorel a z poľa vráťvšia sa matka oplakávala svoje zahynuté dietky. Keď potom večer odpratúvali rupy z pohoreniska, videli, že pec ostala celá a že v nej skrytým dietkam nestalo sa nič.

Automobile sa s podivnou rýchlosťou rozširujú; v Spojených Štátoch Amerických je ich teraz 300 tisíc v obehu.

Najväčší katolícky kostol sveta dňa 5. októbra posvätili v New-Yorku. Je to kostol sv. Patrika, ktorý takrečeno z milodarov irských katolíkov, po halieroch složených vystavený bol. Tá katedrála je ešte väčšia ako Bazilika sv. Petra v Ríme.

Preklal svojho majstra. 19-ročný stolársky učeň Ján Kabina, ktorý bol na remese u budapeštianskeho majstra Alexandra Juhásza v Práter ulici, minulý týždeň dostal od svojho majstra jakúsi prácu, ktorú ale zo vzdorovitosti nevybavil. Pre toto ho majster pokarhal. Učeň nato začal hubovať a majster mu vylepil zaucho. Kabina na to dlátom preklal Juhásza, ktorý mŕtvý klesol na zem. Vraha polícia zatkla.

Železničné nešťastia v Amerike. Od 1. júla roku 1908. až do 30. júna 1909., teda behom jedného krátkého roku 8722 ľudí ztratilo v Amerike život následkom železničných nešťastí, ranení boli ale 95.626. Aj z toho vysvitá, že v Amerike málo býva vážený ľudský život.

Civilné matriky stály štátu od toho času, ako ich uviedly t. j. od roku 1895. 29.302.451 kor. Tie výdavky boli veru zcela nepotrebné! Koľko dobrého by sa bolo dalo s tými millionami za ľud urobiť!

Katolíci v Spojených Štátoch. Na území Spojených Štátoch sovero-amerických je podľa ostatného výkazu 22.587.079 katolíkov. Najviac katolíkov sa zdržuje v štáte New-York asice 2.722.649. Tito katolíci Spojených Štátov udržujú 4845 škol.

Prefajčené milliony. Od 1. januára do ostatného júla tohoto roku prijal ukorský štát za dohaň, cigare, cigaretle a smrkavý tabak 82.124.455 korún.

Koň zabil gazdu. V Nemcach (Németi, st. hon-tianska), ako nám píše, gazda Michal Benedik tieto dni išiel do poľa vyprobovať svoje kúpené kone. Na ceste jeden koň tak kopol gazdu, že nešťastný človek o niekoľko minút zomrel.

Vysoký vek. Zo Sátoraljauhelyu oznamujú, že v

obci Füzesésér tieto dni zomrel gazda Šimon Radociner ktorý mal 104 roky. Radociner narodil sa roku 1806. a až do smrti tešil sa úplnému zdraviu. Pred niekoľkými dňami usnul ticho v pokoji. Jeden Syn zosnulého má vyše 70 rokov a jeho vnukovia sú už 40—50-roční.

HOSPODÁRSTVO.

Klamstvá pri predaji koní.

Najčastejšie sprevádzajú sa všelijaké klamstvá na zuboch, čím špekulatívni predavači snažia sa zatajiť pravdivý vek koní, vydávajú ich buď za mladšie buď za staršie, jako práve sa im to hodí.

Kone urobiť «staršími» je dosť jednoduché: ono záleží najčastejšie v tom, že sa vytrhnú žrebcovi mliečne zuby prv, ako by sami vypadaly. Následkom toho zdá sa byť koň o poltrefa roka starším; štyročným boly-li vytrhnuté prostredné zuby. Najčastejšie sprevádza sa toto klamstvo na zuboch krajných, ktoré vytrhajú, akonáhle prostredné zuby sa zamenily, následkom čoho koň, ktorý má vskutku len poltrefa roka, zdá sa byť starším — obyčajne 4¹/₂—5-ročným. Tento klam sa dá ľahko poznať, lebo pri pozornejšom ohliadnutí dá sa spoznať, že nový zub, ktorý po ztrate mliečného zuba už počína vyrastať, není ešte ani viditeľným; mimo toho, najbližšie zuby sú ešte tak krátke, že sa nepočaly ešte ani rezať. Jestli tento podvod bol prevedený už prv, čím vskutku urýchlil sa vzrast nového zuba, tak sa on už nedá tak ľahko spozorovať, lebo koň zdá sa aspoň o 1—1¹/₂ roka starším.

Kone za mladšie spravia tak, že do trecej plochy zubov reziacich na mieste už dávno vydratých jamok vyryjú sa rozpáleným železom nové jamky.

Často vkladávajú do tých jamok smolu a na túto na chvíľku položia rozpálené železo, čím kraje jamok ostanú čiernymi.

Pri tejto manipulácii natierajú podvodni predavači vnútrajšok tlamy koňa tuhými masťami, následkom čoho koň silne sa sliní, tak že pre husté peny tento klam na prvé obozrenie nedá sa spozorovať. Trebárs toto prerábanie zubov prevádza sa veľmi rafinovane. zkušný gazda rozozná robené jamky od prirodzených, lebo tieto bývajú vždy belšie hladšie. Mimo toho, prirodzené jamky sú pokryté veľmi peknou zubnou glazúrou a podoba ich je totožná s trecími plochami zubov, čo sa nedá docieľiť pri robených jamkách. Tieto sú vždy buď okruhlé, prílišne veľké alebo pomerne zase malé.

Mimo toho majme pri určovaní veku koní na pamäti ešte nasledujúce;

1. Staré kone mávajú obyčajne dlhé zuby, preto estli sú na nich jadra, tieto sú vždy umele robené
2. Jestli sú jadra len na zuboch spodných čeluste, boly aj tieto jadra robené.
3. U mladých koní stoja rezáky vždy v silnom obluku, kdežto u starších koní viac v rovnej čiari.
4. Prirodzené jadra prichádzajú len pri plochách trecích priečného obluku.

Takzvaný háčok na vrečných zuboch mnohí koniari hľadajú spiliť. Veľmi dlhé zuby ale, ktoré bývajú neomylným znakom staršieho veku koní, urezávajú, čím ale málo si spomožu; prírodu neoklame ani najšikovnejší podvodník, lebo trecie plochy zubov nadobudnú zase tú podobu, jakú majú zuby už veľmi starých koní.

Títo dobrí majstri vedú kone aj «zkrotiť», kôň od takých majstrov kúpený ani nehryzie ani nekope. Oni o takto robievajú. Chvilku pred predvedením koňa naleje predavač koňovi do tlamy určité množstvo pálenky. Následok toho je, že kôň následkom vlivu alkoholu otupie, vedomie zčiasťky ztratí a tým málomocným sa siane. On nehryzie. Kúpa sa uzavre a podvodník sa smeje za chrptom ošialeného kupca.

Raffinovanejším spôsobom zachádzajú títo dobrí dtácl pri predaji takých koní, ktoré kopú. Pred predvedením koňa vloží sa mu do každého ucha po jednom zrnku hrachu. Kráča-li alebo otriasa-li kôň hlavou, otriasajú sa aj zrnká a spôsobujú zvláštny, koňovi neobyčajný šumot, čím pozornosť koňa zcela upútaná býva na tento neobyčajný úkaz a celkom zabudne na hryzenie a vyhadzovanie. Pravda, že zrnká vypadnú o nedlhý čas z uší koňa následkom otriasania hlavou a zlé vlastnosti koňa ukážu sa v plnom svetle, len že vtedy kupec je už ošialený.

Týmto posledným dvom podvodom možno ľahko vyhnúť, pálené má zápach, jestli koňovi z tlamy pálené razí, to je dostatočný dôkaz o tom, s jakým človekom sme v jednanke, nález hrachu v ušiach koňa tiež nech nepovzbudí nikoho k tomu, aby toho koňa kúpil.

DOPISY.

Z Lukáčoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Otený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Krestan»-e.

Prosíme uctive našich vodcov ľudových, aby u nás za stoličného výborníka v novembri kandidovaný bol pán Jakub Jurik, ardanovský farár, ktorý už neraz

veľké obety priniesol za ľudové záujmy, teda zaslúži od nás tú pozornosť, aby sme ho obdarili svojou dôverou. Nech žije pán Jakub Jurik, Nech žijú poriadni ľudáci, ktorí, ho budú statočne podporovať.

S Bohom

Jozef K.

***

Z Urminiec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Prievidzský a veľkotopolčiansky Lojzo má u nás priateľa; je aj tu jeden Lojzo, ktorý čo mohol, proti ľudovej strane pohol. Ufam, že pri najbližšej rychtárskej volbe ho aj my pohneme. Liberála nech si liberáli volia za rychtára, ale nie poriadni ľudáci! V susednej obci, vo Veľkých Dvoranoch je rychtárom statočný ľudák Adamkovič, to je už potom chlap nadaný a ráznou statočnosťou vynikajúci. Boh ho živ! Našich ľudí oduševňovali za kresťanské zásady: Jozef Rybansky, Štefan Majerszky a nadovšetko Štefan Balog hlavný učiteľ. Není dňa, že bych sa za nich nemodlil. Boh živ týchto vzorných kresťanov, našich to náčelníkov. Viem, že aj pri stoličnej volbe apoštolskou oduševnenosťou budú podporovať záujmy kresťanstva proti tým nenávideným, Bohu nemilým liberálom.

S kresťanským pozdravom

J. M.

***

Z Radošľny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Aj my poriadni ľudáci pod náčelníkom pánom dekanom Ondrejom Pulmann postavíme sa vo svojom okrese proti liberálom. Medzi iným veľmi si žiadame, aby aj šarfický pán farár Kuczmann vystúpil za stoličného výborníka. Ako červíka, tak zmrví liberálnych kandidátov.

Počúvame, že hlavný slúžny Lojzo Markovič nielen v Preseranoch, ale aj u nás chce vystúpiť. Nuž keď sme my mohli zmrviť Tótha, hlavného slúžneho, neviem, z kadiaľ čerpá nádej pán Markovič k víťazstvu. Proti Tóthovi nám aj pán Lelkes pomáhal, úfame, že aj proti Markovičovi nám bude na pomoci. Liberál na liberála, ľudák na ľudáka hlasuj! Keď toto zachováme, uvidia tí liberáli, jak ich je málo proti ľudákovi.

Jozef Valek.

***

Prievidza.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím uverejniť tieto riadky v našom milom «Krestane».

Prihodil sa u nás jedon žartovný prípad, ktorý

veľmi smutne sa skončil. Bol tunák jedon podnotár, telom dušou oddaný Lojzovi Rudnaymu, i bol tiež aj verným mopslikom tunajších slúžnovecov. Nuž taký opravdový liberant, ktorý radosť má z toho, keď sa môže veľkomožnému pánu slúžnemu zašmajchlovať, za čo mu ten potlapká pleco a rečie: «jól van, barátočkám, len špehovať na ľudákov, istotne obdržíte notárstvo. Moj barátom Lojzo je veľká persóna u vlády.

Tento podnotárik rád jedával králikov (domácieh zajacov) pečených, tak teda choval ich vo svojej kuchyni. Choval, lenže nie so svojim senom a čo inším, lež s cudzím. Vlastne jeho milá panička sa zaoberala s pestovaním králikov. Ona je chýrna liberantka, ktorá nestačila vence viť z lopúchov a ich na Lojza Rudnayho hádzať. Mala táto veľkomožná pani jednu ženu, hoferku, ktorá ju obsluhovala. Túto upotrebila k tomu, aby pre jej králikov, ktorým náramne chutnala lucerna a datelina, ktorú vláčila z roľa jej domovného pána, počestného to ľudáka a výborného obuvníka.

Za čas išla krádež bez prekážky. Žena dopratala batoh lucerny — pravda v noci — veľkomožná pani podnotárka zaplatila jej zato a králici jak chrúmaľy tak chrúmaľi chutný krm.

Lenže bieda! Učňom nášho milého druha nápadné bolo, z čoho tí zajáčkovia tučnejú, i súc veľkí kujóni, dostriehli ženu, keď šklbala majstrovú lucernu. Majsterko pravda zažaloval manipulantku jeho lucerny. Tá však vyhovorila sa, že ju k tomu veľkomožná pani notárka mala, za peniaze.

Záležitosť je u súdu. Medzitým podnotárovi i s králikmi vzdialili sa z Prievidze — ku radosti gazdom, ktorí lucernu a datelinu majú — tak že jeho milá manželka a pani veľkomožná z ďaleka musela na výsluch dojachať. Tam sa vyhovárala, že ona, akožto súdružka tiež je členom strany pracovnej, keď teda králikov s ukradnutou lucernou chovala — pracovala.

Sudca neprijal obranu, lež posúdil veľkomožnú paniu a kortešku Lojza Rudnayho. Tak jej treba.

Majiteľ dateliny.

* * *

Lesnic (Erdős, Spišská Magura.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom miľom «Krestane».

V deň sv. Michala archanjela pán dekan Peter Krávecz v sprievode peknej reči posvätil v tejto obci skrze veriacich vystavenú peknú novú školu. Slávnosť túto zvlášte to veľmi pozdvihlo, že práve v ten deň bol tam odpust.

Utraty vystavenia tejto školy obnášajú vyše 10.000 korún. K zaokrytiu toho dali farníci s veľkým namáhaním 9000 korún, chybuje im teda ešte viac ako 1000

korún. Horlivý duchovný lešnický sa teraz veľmi stará, že odkiaľ a jakým spôsobom pride ku ešte potrebným peniazom. Chudobný ľud, ktorý už aj tak nad svoje sily obetoval, viac nemôže dávať, farár by vďačne zaokryl tú chybujúcu summu, ale nie je vstave, bo je tiež nebohatý. Utisknutí veriaci spolu s chudobným duchovným pastierom teraz všetku svoju nádej okrem Boha skladajú v milosrdných srdciach veľkodušných dobrodincov.

Jeden úd Kat. Jednoty.

Rozmary a Žarty.

Strašný syn. Prišiel študent Janko domov na prázdniny. Medzi ním a otcom povstál takýto rozhovor:

— Hej, Janko, keby ja bol napred vedel, čo to nákladku stojí to učenie...

— Vari by ste ma neboli dali učiť?

— Veru nie, synku, mnoho potroviš pri svojom učení...

— No vidíte a tak málo sa učím, aby som vás ušetril.

*

Uhádol. No, Janík, povedzže mi, koľko má človek zubov?

Janík po krátkom rozmýšľaní:

— Za plné ústa.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľiž je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požíčky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporčame a síce veľmi vrele jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale požíčky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požíčku. Tento ústav je: «Kisbirtokos Országos Földhitelintézete».

Proti kašlu, boleniu plúc, zachrypnuťiu, zašlajmovaníu, poteníu sa v noci, hrčaniu v prsiach, záduchu a proti iným podobného druhu chorobám s najlepším výsledkom upotrebuva sa Fellerov zagoriánsky sirup proti kašlu. Cena 2 flasiiek franko 5 korún. U lekarníka V. Eugena Felleru, Stubica, Kostolná ulica 18. číslo (Záhreb. stol.)

K potešeniu slúžia spoľahlivé, presne chodiace hodiny. Jestli potrebujete také hodiny, odporúčame vám, aby ste si dal doniesť cenník s hodinami kupčiacej svetoznámej firmy *Max Böhnel*, Viedeň, IV., Margarethenstrasse číslo 27/55. Cenník tento posiela sa na žiadosť každému bez nútenia ku kúpe. K objednavaniu dostatočná je dopisnica.

Dobré chutnanie!

Zdravý žalúdok si zachováme, netrápia nás tlačenie, bolenie žalúdka odkedy potrebujeme Feller rebarbara Eľsa-pilulky k prehnaniu. Všetci to hovoria, čo ich raz upotrebili. Oprobujte to aj vy, bo tieto pilulky riadia stolicu a napomáhajú trávenie. 6 škatuliek franko 4 koruny. Lekárnik Feller Štubica, Kostolná-ulica číslo 18. (Záhrebská stol.)

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Krešťana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Krešťana» ale, ktorí nám predplatné od dlhšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomínáme, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena :

na celý rok	4 koruny,
na pol roka	2 koruny,
na štvrt roka	1 koruna.
Do Ameriky :	Na celý rok 8 korún.
Do Pruska :	na celý rok 6 korún.

Administrácia Krešťana.

Odkazy redakcie.

J. Sz. V. Mýlite sa, keď o sebe hovoríte, že ste kresťan. Právi kresťania čítajú len noviny v kresťanskom duchu písané.

L. R. B. S plátkom, do ktorého vypisujete sa nezaobráme. Vám ale najbližšie poriadne zahvízdame.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 16. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	20:10—20:35
» stolinobelohradská, nová	«	20:00—21:20
» peštianska, nová	«	20:05—21:25
« banátska, nová	«	20:10—21:30
Raž prvotriedna	»	14:60—14:70
« druhotriedna	«	14:40—14:55
Jačmeň nový, prvotriedny	«	14:00—14:40
Ovos prvotriedny	«	16:00—16:30
« druhotriedny	«	15:70—16:00
Kukurica	«	12:70—12:20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:10	16:70	16:30	15:90	15:40	14:80	13:80
č.		7	7½	8			
K.		12:80	11:00	6:80			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova :

Otruby drobné	kor.	7:20—7:40
« hrubé	«	8:20—8:40
Fazula veľká biela	«	22:50—24:00
Fazula strakavá	«	25:00—27:00
Hrach nelúpaný, čistý	«	26:00—28:00
« lúpaný	«	46:00—54:00
Šošovica čistá	«	23:00—27:00
Mak	«	66:00—70:00
Proso	«	18:00—20:00
Rasca (kmin)	«	78:00—80:00
Konopné sáme	«	20:00—21:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	4:20—4:40
« « ružové	«	4:60—4:80
« « žlté	«	7:60—7:80
Datelinové sáme, červená datelina	kor.	—
« « lucerna	«	148:00—153:00

Všetko po 10 kilogrammoch.

Mäsité články :

Sviňská masť budapešianska	kor.	173:00—174:00
« « vidiecka	«	—
Slanina mestská 4-kusová	«	141:00—142:00
« « 3-kusová	«	143:00—144:00

Za 100 kilogrammov.

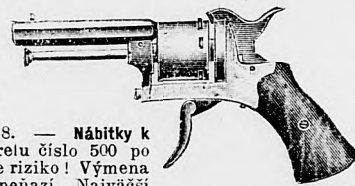
Koloniálny tovar :

Cukor v klobúkoch	kor.	89:50—90:00
« kockový	«	91:50—92:00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	47:00—48:00
Spiritus rafinovaný, odaný vo veľkom	«	178:00—179:00
Petrolej fiumánsky, krystalový	«	35:00—35:00
« « White-Star (***)	«	29:00—29:00

Spolu so sudom.

Revolver pre biciklistov.

Číslo 112 systém okrajného výstrelu veľmi obľúbený model s riadeným na šesť výstrelův, jasno polirovaný s rukovetou z orechového dreva, obsah k prevráteniu 12 cm. dňý K 8. — Nábítky k revolveru okrajného výstrelu číslo 500 po 100 kusoch K 3.15. Žiadne riziko! Výmena povolená alebo návrat peňazí. Najväčší výber každého druhu zbrane v mojom hlavnom s viac ako 3000 vyobrazeniami opatrenom cenníku na žiadosť každému ochotne zdarma a franko posielam. Objednaný tovar, s poštovou dobierkou alebo pre predbežnom doposlani obnosu zasiela cis. a kr. dvorný zasielca HANNS KONRAD. Vývozný dom Brúx číslo 3255. (Čechy.)

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhiteintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštne výhody ústavom povolené požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačne perie na posteľ!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h.; 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri obľednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s postovou doberkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

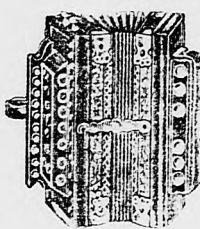
Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cennik zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy).

Dobré harmoniky K 4.80

Žiadne trovy za clo. Odpredané viacej ako 100.000. Žiadne riziko

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K **4.80**
 Číslo 65¹/₄ 10 tastiek 1 register 28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K **5.20**
 Číslo 305³/₄ 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K **6.20**
 Číslo 663³/₄ 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K **8.—**
 Číslo 658¹/₂ 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 28x16 cm. K **9.—**
 Skolka k samončeniu na teže harmoniky zdarma.
 Zasiela s postovou dobičkou c. a k. dvorný zasielca

HANNS KONRAD, Vývozný dom hudbných nástrojov
Brüx číslo 3242. (Čechy).

Hlavný cennik s 3000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému franko a zdarma.

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozšíraným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze nevyhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách shtovujú z kalmuku a barchetu, odhodlali sme sa, že zvláštnej trvácnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sodpovedajú všetkým nárokom objednavateľov.

Výhodné ceny pre poľných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na prábu objednané zasielame franko na každú železničnú a poštovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná atressa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovcov na kone **SOMOGYSZILL.**

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka. Za nezopovedné dáme zpiatky peniaze.

Kto žiada požíčku?
 Kto na svoj majetok záložnú požíčku mieni si vypožičkať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kia birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požíčku, preto aby bolo sponoženo stredno- a malo-hospodárom Pre toto požíčku už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požíčkou ľahko môže pomôcť na jeho ľarachách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požíčkou vypiatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požíčky spojené. Požíčky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požíčku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých poborných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bar komu ochotne odpoveda.

BOROLIN slanovinový sily!

Nedostížiteľný domáci

liek k vyliečeniu neduhov zapríčinených prechladnutím, ako su reuma, pakostnica, zapálenie svalov, žaby atd.

Cena:

Malá flaška . . . . . 2.— kor.
 Veľká flaška . . . . . 2.50 »
 Flaška na prábu . . . . . 1.20 »

Dorábaju Dr. R. Borovszky a K. Borovszky
Budapest, II. kerület Fő-utca 73-77.

Všade k dostaniu.

Pozvanie.

na prvé valné shromaždenie Krestanského Úverkového a Gazdovského Spolku obce Hólak a Vidieku, ktoré 30. októbra 1910. vydržiať sa bude v miestnostach rim. kat. školy hólakskej.

Účet súvahy.

Vzal Majetok:	Tarcha:	Dal
Účet Pokladnice K 1614 06	Účet podielov K 10476 30	
« zariadenia » 229 50	« bežný » 5944 —	
« zmeniek » 42685 84	« vkladov » 26362 34	
	Dañ úroková od vkladov... K 78 70	
	Reservná základaína « 153 —	
	Priechnodné úroky 500 —	
	Čistý výnos « 1015 06	
K 44529.40		K 44529 40

Predmety valného shromaždenia:

1. Záverečné účty z minuleho roku a oslobodenie pokladníka od ďalšieho počtovskladania.
2. Zrieknutie sa predsedu a voľba predsedu.
3. Voľba jedného člena správy.
4. Voľba desať údov dozorného výboru.

.. Návrhy.

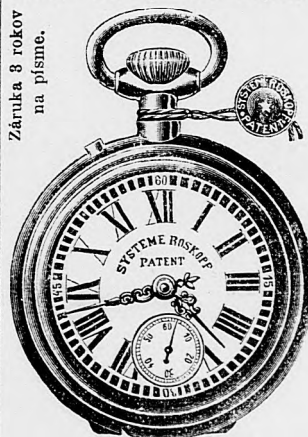
V Hólaku, dňa 12. októbra 1910.

Správa.

5 korún!

Koštujú moje povodné švajcarské Roskcpf systému patent anker remontoir hodinky s

Záruka 3 rokov na písme.

massívnym, solidným anti-magnetickým anker strojom s echt emailovaným číselníkom (nie z papiera) s opravdovým echt niklovým zátvorom nad strojom so šarnirovanými veľkami s chodbou 36 hodín (teda nie hodiny, čo 12 len hodín idú) s ozdobenými a pozlátenými ručičkami presne regulované so zarukou 3 rokov jeden kus K 5.—
 Číslo 4062 s ručičkami min. K 6.—
 Číslo 4098 v echt striebornom zátvore bez sekund. ručičiek K 11.—
 Číslo 4101 s ručičkami sekund K 13.50.
 Číslo 4079 v ocelevom zátvore K 6.80.

Bohatý výber dobrých druhov hodinek v mojom hlavnom cenníku. Žiadne riziko! — Výmena povolená a návrat peňazi. Zasiela s postovou doberkou alebo pre predbežnom zaslaní peňazi prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD c. a k. dvorný zasielca
Brüx č. 3235. (Čechy).

Hlavný cennik s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť zdarma a franko.

Reklám 5 korún.

Zvlášte podarená novota, ktorá každej panej veľmi pekne stojí. Jej passé ozdobené je pántami z látky dla najposlednejšej módy. Za silnej šatovej látky pre pánov tajnovej vzorky 5 K. Z tajnového hladkého polsúčka v čiernych, tmavomodrých, tmavých, sivých a zeledných farbách 7 K. Tieto ceny vztahujú sa na sukne bez midra. S midrom každá sukňa drahšia je a 50 halierov.

Abjednenie v listoch účastné je zvláštnej pozornosti. Oby sme každému čo najrýchlejšie posláť mohli, prosíme udať nam veľkosť drieku a kľobov a dĺžku sukne dla miery zpredku a zo zadku. Prosíme dať o presne pravú adresu odberavateľa. Týmto spôsobom každý jednolihivý kus vyst ojený je svedomite a prisne dla miery. Dalej prosíme objednávateľov o presne udanie mena a bydlia. Môžné album saše, krom vsúdaných veľmi pekne vyhotovených vzoriek obsahuje viacej ako sto novôt v najtajnejších farbách a na žiadosť odošleme ho franko po pošte každej punej.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse Nr. 2.

Dopisovanie v každej reči.

Ochranca zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal. 1 a 2 korunach. Prijat' treba len povodný slanovinový lieh sily.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30.

36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—, lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiekou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Lacné

a veľmi vkusné potrebné články a dary každého druhu najde každý v mojom 3000 vyobrazeniami ozdobenom hlavnom cenniku, ktorý na žiadosť franko a zdarma posielam

cis. a kraj zasie ca

HANNS KONRAD

Bräx číslo 3258.

(Čechy).

2 milliony

ročné spotrebovania.

Vždy novoty v umeleckom vyhotovení. Ženské krásy, serie ľubostné a deti, kvety, karty pekných krajov, k vianocam, n-veému roku, k veľkej noci, ku turícam, meninám a narodeninám

10 kusov sort. kariet fr. K	— 50
25 " " " " " " " "	1.—
50 " " " " " " " "	1.70
100 " " " " " " " "	3.20
200 " " " " " " " "	5.50
500 " " " " " " " "	13.—
000 " " " " " " " "	25.—

Jestli kto žiada si msortirované karty, prosíme udať, ktoné z vyš udaných dargov odošlat máme. Zasiela cis. a kr. dvorný zásielca

HANNS KONRAD

vývozný dom Bräx číslo 3246. (Čechy.)

Oznamy prijíma

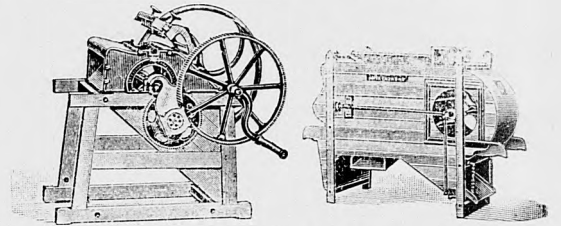
administracia

„Krestan“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

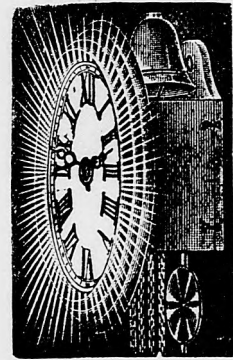

Mláťačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrable. Stroje na rezanie kapusty, burgvne, zemiakov a dreva. — Mangie. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kóry a lupánie kukurice atď. atď.

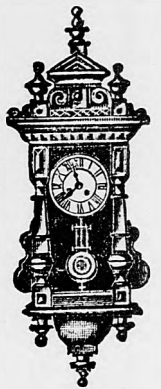
Obrazkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ' dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye)

Budíček s vážovým zvonom, s bijúcim strojom.

I a Kvalita 3 ponduse, bije pol a celé hodiny, budi hlasným vážovým zvonom. Sklená platna číslic, s pekne politirovaným okruhlým rámom 30 cm. priemeru . K. 6.— So svietiacou platňou K. 6.50 Okruhlé hodiny 3 dni K. 6.—

Najnovšie pendlové hodiny s hudobným a bijúcim strojom, Budíček a hudba v skvostnej orechovej farby škrynke 75 cm. výšky, bije pol a celé hodiny, bije a hrá najkrásnejšie hudobné kúsky v ktorejkoľvek hodine . . . . . K. 14.— Tieže hodiny bez hudby a vážového bitia . . . . . K. 10.

Nesodpovedajúci tovar prima sa zpiatky behom 8 dní franko, neporušený a penaze zaň vrátiat sa bezodkladne. Záruka 3 rokov zasiela s poštovou dobiekou. Prvý a najväčší sklad hodinový

Max Böhnel, Wien, IV. Margaretenstr. 27/55.

Ráče žiadať najväčší a najpeknejší cenník s 5000 vyobrazeniami, ktorý každému posielam sa ochotne a zdarma.

Lacné perie a páperie!

1 kg. šedého driapaného peria K 2.—, polobiele K 2.80, biele K 4.—, prima páperie K 6.—, najjemnejšie K 8.—, páperie šedé K 6.—, biele K 10.—, prsné K 12.—, od 5 kg. počnúc franko.

Hotové postele

2 hustého červeného, modrého, žltého alebo bieleho nankingu. 1 perina veľkosť 180/116 cm. s 2 vankúšmi veľkosti 80/18 cm. dostatočne naplnené s novým šedým trvácim perim K 16.—, polopáperim K 20.—, páperim K 24.—. Perina samotná K 12.—, 14.—, 16.—, vankúše K 3.—, 3.50, 4.—. Periny 180/40 cm. veľké K 15.—, 18.—, 20.—. Vankúše 90/70 alebo 80/80 cm. veľké K 4.50, 5.—, 5.50. Spodné periny z grádlu 180/116 cm. K 13.—, 15.— zasiela — na dobieku, obal zdarma, od 10 korún vyše franko.

MAX BERGER, DEŠENICE č. 1123. (Čechy).

Cenník matracov, pr kryvadiel a ostatného postelného tovaru zdarma a franko. Nehodiace sa zamením alebo penaze vrátiť.